

Odvjetnički ured & Ured za mirenje CIKAČ

Intervju sa odvjetnicom Cikač na temu RAZVOD!

Statistika pokazuje da je u našem društvu sve viša stopa razvoda. Kako Vi na to gledate? Kao odvjetnica koja se u svom radu najvećim dijelom bavi obiteljskim i nasljednim pravom, a što vrlo često podrazumijeva vođenje brakorazvodnih postupaka, mislim da je mogućnost kvalitetnog razvoda braka civilizacijsko dostignuće. I da razvod braka, kao takav, treba biti svima dostupan, praćen potrebnom i adekvatnom društvenom podrškom.

Imate li kakvo osobno iskustvo razvoda? Da, imam i osobno iskustvo. I upravo zbog tog osobnog iskustva smatram da mogu na jedan vrlo osoban način doživjeti svakog svojeg klijenta i klijenticu, te specifičnost njihove životne situacije.

Zastupate li u postupcima razvoda braka žene i muškarce, ili samo žene? Uvijek sam spremna zastupati oba spola, dakle i muškarce i žene, odnosno i mame i tate. Ne vidim razlog da u tome radim bilo kakvu razliku. Smatram da svatko tko ima potrebu za odvjetničkom pomoći, ima svako pravo da tu pomoć i dobije. A meni je osobno jednako izazovno zastupati bilo koju stranu u postupku, jer uvijek idem sa namjerom da se postupak razvoda braka okonča na najbolji mogući način za obje strane.

Smatrate li da žena ima jednako pravo na razvod kao i muškarac? Smatram da žena ima jednako pravo na razvod kao i muškarac. Potpuno jednako. Smatram da i žene i muškarci imaju pravo na sretan, ispunjen i kvalitetan život. Ako to nije moguće ostvariti sa jednim partnerom, možda će biti moguće sa drugim. Ili bez partnera. U tom smislu mislim da je krivnja jedne ili druge strane za razvod braka potpuno irelevantna. Isto tako smatram da su sve prijetnje paklom i drugi oblici društvene osude također potpuno irelevantni. Jedino što je važno je osobna sreća. Osim toga, budući nitko ne zna kako se netko osjeća kada navečer liježe i kada se ujutro budi, tako nitko nema pravo suditi da li netko ima pravo donijeti odluku o razvodu braka.

A kako gledati na odgovornost roditelja prema djeci i pravo na razvod s obzirom na postojanje djece u braku? Postojanje djece u braku nema po mojem mišljenju nikakve veze sa odlukom o razvodu braka. To uopće nije jedno s drugim u vezi. Imati djecu je Božji blagoslov. Ne biti sretan u braku je osobna stvar. A biti odgovoran prema djeci po meni znači pokazati djeci da imamo svoje mišljenje, da prihvaćamo svoje osjećaje, da se borimo za svoju sreću. Ako to podrazumijeva i znači razvod od bračnog partnera, onda je to odgovorno i prema nama samima i prema našoj djeci. Najbolje pitanje koje si možemo postaviti u dilemi razvesti se ili ne glasi: *Što moje dijete uči od mene ako ostanem u nesretnom braku?* Mislim da na ovo pitanje svatko mora ponaosob odgovoriti.

Smatrate li da bi kvalitetnije predbračno savjetovanje doprinijelo smanjenju rasta broja razvoda? Da li je ovo pitanje ozbiljno ili šala? Mislim da ne. Sigurno ne. Mislim da brak nije nešto fiksno. Brak je nešto što se mijenja, jednako kako se mijenjaju osobe koje su u njemu. Ja sam se primjerice udala sa 22 godine. Mislite li da sam ja tada bila ista osoba kao i sa 35 godina kada sam se rastala? Da li mislite da bi predbračno savjetovanje koje sam mogla dobiti sa 22 godine meni pomoglo 12 godina kasnije, kada sam donosila odluku o razvodu? Mislim da ne. Mislim da se osobe u braku s vremenom mijenjaju, izgrađuju, educiraju. Nakon nekog vremena se postavlja pitanje da li se oba partnera i dalje voze u istom vagonu, ili se s vremenom jedan od njih prebacio u drugi vagon, i krenuo voziti brže ili čak u suprotnom smjeru. Naravno, postoje i mišljenja da se osoba u braku treba „stisnuti, pretrpiti, žrtvovati se“, ali ja osobno smatram da je to potpuno nehumano. Ja mislim da svaki čovjek ima pravo na sretan život, a ne na preživljavanje.

Što mislite o cjelokupnom sustavu u kojem se odvija postupak razvoda? Sustav funkcionira tako kako funkcionira. Na nekim instancama i u nekim područjima bolje, a negdje lošije. Ono što mislim da treba pojačati je pružanje više razumijevanja i stvarne podrške ženama koje rade i imaju karijere. Mislim da odnos prema očevima koji imaju karijere i prema ženama koje imaju karijere nije jednak. Od uspješnog muškarca se ne očekuju da bude u 17,00 sati doma, spreman da se bavi sa djecom, da im kuha, da ih kupa, da s njima uči i sl. A od uspješne poslovne žene se to očekuje, iako svi znaju da su životni uvjeti u kapitalističkom poslovnom svijetu prilično okrutni. Mislim da nije opravdano očekivati od takve žene da njen život bude „3-komponentni Taft“, odnosno da u svako doba dana bude sretna, vedra i nasmijana, savršeno uređena, uspješna i puna osjećaja ljubavi. Naravno da ona to sve i jeste, ali svaka žena ima svoje dnevne granice, a meni se čini da o tome nitko ne vodi previše računa.

Mislite li Vi onda da razvod može biti kvalitetan? O da, razvod sigurno može biti kvalitetan. Ali za kvalitetan razvod je preduvjet da su oba bračna druga, koji su u pravilu i roditelji, dovoljno svjesni činjenice da se razlozi za razvod nalaze na obje strane, a da nije „kriva“ samo jedna strana. Odnosno, kako bi to moji Zagorci rekli: *Jedna žlica nikad ne ruži sama.*

Kakav je po Vašem mišljenju položaj žene u postupku razvoda braka? Kroz iskustvo mojih klijentica, ali i kroz osobno iskustvo, mislim da položaj žena trenutno nije osobito zadovoljavajući. Smatram da žene, kako majke i žene koje se nalaze u radnom odnosu i privređuju, ne dobivaju od sustava adekvatnu podršku. Dat ću Vam primjer. Od žene koja je istovremeno majka jednog, dvoje ili čak troje djece, i koja se nalazi u radnom odnosu, očekuje se da nadležnim tijelima u sustavu „dokaže“ da svaki dan dolazi doma između 17-18 sati, da nakon toga ima pregršt energije za bavljenje svojom djecom, da je pri tome vesela, vedra, da kuha za djecu, da im čita, da sa njima radi zadaću, da ih vodi na izvanškolske aktivnosti i štošta drugo. Nitko tu ženu ne pita kako ona to stiže, da li je možda umorna, iscrpljena? Ne. Od nje se očekuje da bude savršena. A to sve iz razloga što se sve češće događa da s druge strane stoji jedan muškarac koji želi dokazati da ista „nije dovoljno dobra majka“ i da bi on bio bolji roditelj, pa da bi bilo bolje da djeca žive s njime. Vidite, žena u postupku razvoda pred službenim tijelima ne smije reći da joj je teško, i to je jako žalosno.

A kako vidite položaj očeva u postupku razvoda braka? Osobno smatram kako su očevi jako važni za razvoj sretne djece kao i majke, i mislim da se susreti i viđanja očeva i djece trebaju tako regulirati da dijete uz sve svoje obveze (vrtić, škola, izvanškolske aktivnosti i sl.) provede tjedno jedan kvalitetan fond sati sa ocem, kako i svaki drugi vikend. Ja znam da velikom broju očeva razvod teško pada upravo iz razloga što više ne mogu svoje dijete svake večer uspavati i poljubiti ga prije spavanja, no to su činjenice koje prate postupak razvoda braka. No, isto tako smatram da su sve češće bitke očeva da „oduzmu“ djecu majkama naporne i teške, ne samo za majke i očeve, već i za nastavak sretnog djetinjstva njihove djece.

Što mislite o „tjeranju“ bivših bračnih partera na konstantu komunikaciju? Postoje li tu zloupotrebe? Ja nisam niti psiholog, niti socijalni radnik, niti psihijatar, ja sam samo odvjetnica. I sve o čemu govorim i mišljenje koje iznosim temeljeno je na praktičnom radu sa mojim strankama. Ono što sam primijetila je da nadležna tijela imaju očekivanja da bivši bračni partneri o svim pitanjima vezanima za djecu konstantno međusobno komuniciraju. No, vjerujte mi, kod nekih bivših bračnih parova to je gotovo pa nemoguće. Tako da se stalno nanovo otvaraju stara i nova bojna polja, i stalno se vode stari i novi ratovi. Čini mi se da nadležna tijela premalo vode računa o činjenici da postoje i takvi bivši partneri koji obvezu stalne komunikacije zloupotrebljavaju. Zbog navedenoga mislim da komunikacija bivših partnera ponekada nije moguća, i u takvim slučajevima odnose treba tako urediti da nema stvarne potrebe za komunikaciju sa drugom stranom, odnosno na način da je gotovo sve među suprotstavljenim stranama unaprijed definirano.

Smatrate li da djeca i nakon razvoda roditelja mogu biti sretna i uspješna? Naravno! A zašto ne? Pa okončanjem braka ili izvanbračne zajednice roditelji ne prestaju biti roditelji. Uloga roditelja je zauvijek. A za dijete je najvažnije da i dalje od svojih roditelja prima ljubav i pažnju. No, naravno, postoje roditelji koji ne shvaćaju i ne vide da svojim postupcima djeci zapravo onemogućavaju da ista prebole razvod i nastave sretan život. Tako mi moje iskustvo govori da neka djeca zbog razvoda roditelja pate duže, a neka kraće, sve ovisno o dobi djeteta i okolnostima razvoda. Ipak, uvjeren sam da uz pravu dozu ljubavi i pažnje sva djeca s vremenom mogu prihvatiti nove životne okolnosti i nastaviti sretan i uspješan život.

Smatrate li da žene trebaju „role modele“ za nastavak uspješnog života i nakon razvoda? Teško mi je odgovoriti na ovo pitanje. Ja nisam niti psiholog niti psihijatar, pa ne znam da li netko treba ili ne treba neki „role model“. No, ono što znam je to da je razvod za ženu jedan vrlo stresan događaj, odnosno bolje rečeno period života, u kojem je vrlo često poljuljano kako osobno samopouzdanje tako i vjera u život. Čini mi se da ugledanje i oslanjanje na primjere uspješnih, a razvedenih žena i majki, može puno pomoći onim ženama i majkama koje kroz razvod upravo prolaze ili će prolaziti.

Smatrate li da ste Vi također „role model“ za mlade žene koje razmatraju razvod ili se nalaze u postupku razvoda braka? Ja ne znam da li sam ja osobno nečiji „role model“. To mi do danas još nitko nije rekao. No, ja sam osobno uvjeren u to da svijet mogu mijenjati prije svega osobnim primjerom. Iz tog razloga sam i poslovno i društveno angažirana u radu različitih udruga i organizacija. Smatram da ženama treba pokazati da mogu biti istovremeno i (poslovno) uspješne i (privatno) sretno. I da je to pravo svake žene, i da je to vrijedno svakog napora, pa podrazumijevao isti i odluku o razvodu braka.